

Розділ 5

Сучасні авторські методики викладання декоративно-прикладного мистецтва і художніх ремесел у закладах вищої освіти мистецького спрямування

Ігнашина-Стоколяс Алла Олександрівна

викладач-методист кафедри культурологічних дисциплін та образотворчого мистецтва КЗ «Харківська гуманітарно-педагогічна академія» Харківської обласної ради

ДЕКОРАТИВНО-ПРИКЛАДНЕ МИСТЕЦТВО – ВЕКТОР ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ СТУДЕНТІВ У НАЦІОНАЛЬНІЙ СИСТЕМІ МИСТЕЦЬКОЇ ОСВІТИ

Постановка проблеми. Сучасне завдання формування естетичного та духовного світу людини високорозвиненого суспільства вимагає мобілізації всіх видів мистецтва. Найчастіше це питання виникає з потреб збереження традицій національного виховання та розуміння історії й культури свого народу. Українське суспільство вступило в такий етап, коли назріли глибокі якісні зміни в економічному та на культурному рівні розвитку, що викликало й зміни у свідомості людей. Реалії сучасного життя, безперечно, підказують шляхи подальшого розвитку суспільства, розкриття змістовних питань на ниві освіти, в економіці та на побутовому рівні. Людина почала використовувати багатий арсенал засобів освіти, виховання, застосовувати їх більш активно, творчо, враховуючи значно підвищений рівень щодо запитів та потреб життя. Проблема взаємовідношення традицій та новаторства на сучасному етапі розвитку суспільства у векторі наукового й культурного ставлення до життя є актуальною, як ніколи.

Мета дослідження. Величезне значення на шляху збагачення духовного життя, виховання естетичних почуттів й потреб має мистецтво, зокрема –

декоративно-прикладне. Очевидно, що мистецтво позитивно впливає на розум людини, формує її ставлення до певних ситуацій суспільного життя, виховує естетичну, художню та екологічну культуру. Декоративно-прикладне мистецтво – це важіль, який здатний формувати позитивне ставлення до життя. У його образах, зручних утилітарних формах, мотивах орнаментів містяться символи природи та життя людини.

Враховуючи завдання сучасної вищої школи, декоративно-прикладне мистецтво має стати важливою складовою частиною не тільки художньої освіти, а й, зокрема, всіх напрямків підготовки фахівців педагогічної галузі.

Сучасна молодь має величезний вибір сучасного світосприйняття та способів самореалізації власного творчого потенціалу. Людина та світ – це вікове питання, яке є актуальним у системі виховання і навчання. Зіткнення питань власного й загального, прекрасного й потворного, інтимного й публічного дає підстави для пошуку шляхів формування світогляду студентів на прикладах та зразках національної культури. Таким вектором є декоративно-прикладне мистецтво України. Воно здатне розширити обрії знань і внести чимало нових уявлень про минуле та сучасне життя, зрозуміти економічні та творчі підстави розвитку суспільства, посилити духовні та естетичні цінності, підвищити культурний рівень людини. Вважається корисним, щоби речі, які оточують людину, були красивими. Потреба організації просторового середовища стимулює людину постійно шукати різноманітні способи естетичної організації життєвого простору. Важливе місце тут займає декоративно-прикладне мистецтво, яке має властивості постійно розширювати способи та прийоми своєї образної виразності, вирішує питання й проблеми синтезу багатьох видів мистецтва та величезний вплив на свідомість людини, на формування її художньої та побутової культури.

Прикладом вищесказаного є 60-70-ті роки ХХ сторіччя, які синтезували роботу архітектора та художника. Застосування творів декоративно-прикладного мистецтва в інтер'єрах визначили питання естетичного напрямку з

урахуванням національних традицій засобами різних видів декоративно-прикладного мистецтва як складової сучасного дизайну.

Художній зміст творів декоративно-прикладного мистецтва розкриває питання естетичного простору, колориту, краси, ужитковості, емоційного настрою. Гобелени, вітражі, красивий посуд і меблі, художнє скло, художня обробка металу, кості, рогу, флористичні композиції, аксесуари різного призначення тощо демонструють багатовекторність жанрів декоративного мистецтва та поле їх вживання в житті людини.

Висновки. Сучасне декоративно-прикладне мистецтво отримало додаткові можливості щодо використання нових структурних матеріалів, інструментів та навіть засобів. Кінець XX – початок XXI сторіччя подарували нові технології, нові засоби й нові напрямки у визначенні художніх стилів. Інтернет створив умови всесвітнього спілкування, що, в свою чергу, має вплив на формування світогляду молодшої людини, на її моральну свідомість, на естетичне ставлення до життя та вирішення питань побутового устрою. Ось тут слід згадати слова Т. Г. Шевченка: «Чужому навчайтесь, свого не цурайтесь». Українське декоративно-прикладне мистецтво набуло широкого визнання в усьому світі. Твори українських народних майстрів із декоративно-прикладного мистецтва можна знайти у багатьох музеях світу та приватних колекціях. Ще за радянської доби працювали майстерні, артілі та фабрики, які були уславлені своїми майстрами декоративно-прикладного мистецтва, а їх твори експортувалися в багато країн світу. Так, наприклад, на Західній Україні працювала фабрика «Гуцульщина», яка експортувала свої килими, ліжники, керамічний посуд (знаменита косівська кераміка), вироби із дерева від сувенірних, подарункових різьблених та інкрустованих речей до високохудожніх меблів, декорованих у стилі українського національного мистецтва, вишиті та ткані рушники, скатерті, серветки, покривала, одяг та інші відповідні творчі речі майстрів декоративно-прикладного мистецтва [2, с. 25]. Високохудожні твори косівських майстрів, у своїй художній виразності, визначають стильові особливості західноукраїнського декоративно-

прикладного мистецтва, засобами колориту, формоутворення та елементами орнаменту розкривають красу карпатського краю, виховують любов та повагу в шанувальників й мало кого залишають байдужими.

Іншим зразком художньої та стилістичної виразності декоративно-прикладного мистецтва та способом навчання і виховання є творчість майстрів й художників Полтавщини.

Опішнянська кераміка – це унікальні твори гончарної майстерності та традиційного розпису. Стилїстика елементів рослинного орнаменту і простий теплий колорит несе в собі традиції та художню стилїстичну виразність центрального та східного регіонів України [5].

Вивчаючи декоративно-прикладне мистецтво як окремий вид у загальній системі мистецтв, пізнається творчість українських майстрів і художників, відбувається усвідомлення народної естетики, виховання традиційної культури, моралі, поняття краси та національних ідеалів. Декоративно-прикладне мистецтво – це гармонійний світ народної та художньо-фахової творчості, здатний донести до свідомості людини національні риси, традиційну художню пам'ять народних ремесел, що так важливо у зв'язку з питаннями національного відродження.

Література

1. Антонович Є.А. Декоративно-прикладне мистецтво / Є. А. Антонович, Р. В. Захарчук-Чугай, М. С. Станкевич. — Львів : Світ, 1992. — 271 с.
2. Данченко О. С. Народні майстри./ О. С. Данченко. — К. : Радянська школа, 1982. — 128 с.
3. Рондели Л. Д. Народное декоративно-прикладное искусство : книга для учителя / Л. Д. Рондели. — М. : Просвещение, 1984. — 144 с.
4. Сидорович С. Й. Художня тканина західних областей УРСР : [монографія] / С. Й. Сидорович. – К. : Наукова думка, 1979. — 156 с.
5. Федір Панко. Декоративний живопис. / Ф. Панко. — К. : Мистецтво, 1978. — 77 с.